

VAN NEDERLAND TOT MUGGENBEET

Tekst Tineke Zwijgers Foto's Dorien Koppenberg

Waterlopen, moerassen en drijfwillen: de 'nieuwe' natuur in de Kop van Overijssel is ontstaan door het afgraven van veen voor turfwinning. Nu vormen de Weerribben een fijne bestemming voor een paar dagen wandelen, fietsen of kanoën. Alleen al de lokale horeca is de moeite waard.

WEERRIBBEN

De naam 'Weerribben' heeft te maken met de turfwinning die in dit gebied van oudsher plaatsvond. 'Weren' zijn de uitgeveende delen die weer vollopen met water. 'Ribben' zijn de smalle stroken land waarop de uitgebaggerde turf te drogen werd gelegd.

VLOT

1 Lokaal, vertrekpunt van onze tocht door de Weerribben, is een plaatje. De oude Nederlands-Hervormde kerk van Kalenberg werd omgetoverd tot horeca en expositieruimte. Met gevoel voor historie: de kerkbanken, kansel en glas-in-loodramen zijn er nog. Het is zonnig, dus vandaag zitten we op het terras aan het water. En wel op de eerste rang voor het altijd boeiende brugverkeer. Opvarenden stoppen bruggeld in een klompje aan de hengel van de brugwachter. We bestellen koffie met Blokzijler Brok, de smeutige speculaaskaok uit het nabijgelegen vestingstadje.

We gaan over de brug en wandelen tussen het water en oude huizen met rieten daken richting het dorp Nederland. De omgeving oogt weids en ongerept, maar is gevormd door mensenhanden. Die haalden veen omhoog en staken er turf van. Hierdoor veranderde het land in open water, moeras en alle fasen daartussen (dichtgroeiend water, drijfwillen en oeverbegroeiing). Waar teveel turf werd gestoken, ontstonden door wind en golven zelfs grote meren. Per kano kun je er dieper in doordringen, te voet houden wij het overzicht.

KOOIEN EN SCHEREN

Toen het werk in de turfwinning op raakte, zochten veel bewoners van de Weerribben een nieuwe broodwinning in riet snijden en eendenjacht. De rietteelt is hier nog altijd belangrijk. Het Overijssels riet wordt vooral gebruikt als dakbedekking en wordt zelfs geëxporteerd.

Langs het Kooibomenpad pauzeren we in de vogelhut en kijken verwachtingsvol door de luikjes. Kooikers plantten in de negentiende eeuw bomen rond hun eendenkooien, die een beschutte plek vormden in het open landschap. Deze combinatie van beschutting en weids watergebied trekt niet alleen vogels aan als roerdomp en karekiet, maar zelfs otters en boommarters. Wij zien vandaag nijl-

ganzen en wilde eenden, maar geen zeldzame watervogels. Even verderop passeren we een schapenboer. Hij heeft zijn schapen binnen een omheining gedreven en scheert hun dikke vacht met grote halen af. Vaak wordt van schaapscheren een groot feest gemaakt, met muziek, een bierpomp en kraampjes met wollige waar. En soms loop je er gewoon zomaar tegenaan. >>>

1 Lokaal in de kerk van Kalenberg

VLOT 113

DOEN!

Tineke Zwijgers (journalist) en Dorien Koppenberg (fotograaf) maken reisreportages en reisgidsen. Ook hebben ze een wandelrute: www.wandelingen.info.

OVERSTEKENDE SERVEERSTERS

In Muggenbeet wacht ons weer een fijne pauzeplek: Geertien. In dit bruine café (anno 1825!) is het goed eten en slapen. Het staat aan de vaarroute tussen de Kop van Overijssel en de Friese meren en vanaf het terras kijken we uit op passerende schepen. Zwaluwen scheren over het water en in het weiland aan de overkant bespeuren we foeragerende zilverreigers en ooievaars. Geertien is een bestemming voor alle seizoenen. Is het hier winter en koud, dan leggen de uitbaters een tapijt neer tussen water en voordeur, zodat schaatsers binnen kunnen opwarmen met brandewijn en warme chocolademelk. Als we verder wandelen, passeren we het grappige verkeersbord langs de weg: 'pas op voor overstekende serveersters'. Via het Woldlakebos, een waterrijk moerasbos in een verlaten rietland, wandelen we terug naar Kalenberg. Het bosgroen wordt bijgekleurd door de vele vlinders en libellen. We volgen ten slotte het laarzenpad, een nat natuurpad langs weren en over ribben en steken met een zelfbedieningspontje het water over.

WHAT'S IN A NAME?

Overijssel ligt in Nederland, maar Nederland ligt ook in Overijssel. Buurschap Nederland ontstond in de 16de eeuw en bestaat dus al langer dan de natie Nederland. De bewoners werkten in het veen. Eerst in de turfwinning, later als visser, rietstrijder of veehouder. In 1889 telde Nederland 122 inwoners, nu zijn het er nog maar zo'n 20. Het meest nieuwswaardige over Nederland: de plaatsnaamborden worden wel eens gestolen. En dan Muggenbeet. Hoewel de leuke associatie in deze natie omgeving voor de hand ligt, heeft de naam van dit buurschap niets met muggen te maken. De naam is volgens etymologen een verbastering van de oud-Saksische term 'Mücken Beecke', wat 'kleine beek' betekent. Zo'n 4.000 jaar terug leefden hier al jagers en vissers op terpen aan het water. Tijdens de vervening in de 17de en 18de eeuw woonden er een paar honderd mensen, die geld verdienden met het graven van kanaaltjes. Nu telt Muggenbeet nog zo'n 25 inwoners.

PRAKTISCH

De wandelroute 'Nederland en Muggenbeet' is verkrijgbaar via De Mooiste Routes. Tot en met 15 augustus kun je als VLOT-lezer de wandelroute gratis downloaden, plus de fietsroute 'Rottige Meenthe' en kanoroute 'Rondje Nederland'. www.mooisteroutes.nl/vlot-routes (toegangcode: VLOTMUG). 't Lokaal: www.pietersongschaap.nl (ook verhuur van fietsen, kano's en fluisterboten). Geertien: www.geertien.nl. Slapen in Vertrouwen is een idyllisch gelegen vrachtscheepje uit 1924 in Kalenberg, met alle comfort en gebruik van kano. Logies: € 72,50 per nacht of € 435 per week (www.slapeninvertrouwen.nl).

